

Сейтказиева Назгул Салбаровна

И.Арабаев атындагы КМУнун

Гуманитардык колледжи, ага окутуучусу

Ниязбеков Талгарбек Кубатбекович

ОИӨК “Кыргызстан эл аралык университети”

Окутуучусу

Ибраева Асель Туратбековна

ОИӨК “Кыргызстан эл аралык университети”

Доц.м.а., PhD

Сейтказиева Назгул Салбаровна

Старший преподаватель

Гуманитарный колледж КГУ им. И. Арабаева

Ниязбеков Талгарбек Кубатбекович

УНПК «Международный университет Кыргызстана»

Преподаватель

Ибраева Асель Туратбековна

УНПК «Международный университет Кыргызстана»

PhD, и.о.доц.

Seitkazieva Nazgul Salbarovna

Liberal Arts College

Kyrgyz State University named after I. Arabaev,

Teacher

Niyazbekov Talgarbek Kubatbekovich,

ERPC “International University of Kyrgyzstan”

Lecturer

Ibraeva Asel Turatbekovna

ERPC "International University of Kyrgyzstan"

PhD, Acting Assoc.

ИНФОРМАТИКА ПРЕДМЕТНИН СТРУКТУРАСЫ ЖАНА МЕТОДИКАЛЫК ӨЗГӨЧӨЛӨКТӨРҮ

СТРУКТУРА И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРЕДМЕТА ИНФОРМАТИКИ

STRUCTURE AND METHODOLOGICAL FEATURES OF THE SUBJECT OF INFORMATICS

***Аннотациясы:** Бул макалада Информатика предметинин жана маалыматтык технологиянын жардамы менен окутуунун ыкмасын үйрөнүү жана Интернет байланышын колдонуу, ошону менен бирге компьютерди колдонуунун маданиятын жогорулатуу болуп эсептелет. Адистиктин багытына жараша компьютердик технологияларды колдонууга жаңы информациялык технологияны үйрөнүү менен окуучуларды, студенттерди окутууда, тарбиялык иштерге уюштурууга пайдалануунун методикасы берилген.*

***Негизги сөздөр:** маалымат, маалыматтык технология, информатика, компьютер.*

Аннотация: Данная статья посвящена изучению методов обучения информатике и информационным технологиям, и использованию Интернета, а также повышению культуры использования компьютера. В зависимости от направления специальности использование компьютерных технологий при изучении новых информационных технологий, методика их использования в организации воспитательной работы студентов.

Ключевые слова: информация, информационные технологии, информатика, компьютер.

Abstract: This article is devoted to the study of methods of teaching computer science and information technology and the use of the Internet, as well as the development of a culture of computer use. Depending on the direction of specialization in the use of computer technology in the study of new information technologies, methods of their use in the organization of educational work of students.

Keywords: information, information technology, computer science, computer.

Республикабыздагы жогорку окуу жайларында традициялуу табигый (физика, химия, биология, география) жана коомдук (филология, тарых, ж.б.) илимдер боюнча педагогикалык адистиктерге негизги предмет катары Жалпы жана Тандалган информатика курстары окутулуп келүүдө. Ал эми информатикалык деп эсептелген математика жана информатика адистиктеринде, информатика курсун бир нече курстарга бөлүнүп, информатиканы жана компьютердин жаңы информациялык технологияларын атайын адистикке карата тереңдетилип окутулат.

Ал эми жогорудагы информатикалык эмес педагогикалык адистиктерде Жалпы информатика курсу боюнча өтүлүүчү темалардын мазмундары бардык адистиктерге бирдей окуу программасында окутулат. Тандалган информатика курсун окутууда сөзсүз түрдө ошол адистиктерге байланыштуу лекция жана практикалык, өз алдынча иштөө иштеринде, адистиктерине карата предметтер аралык байланышта түзүлгөн, жумушчу окуу программасынын жана окуу-усулдук комплексинин негизинде окутуу керек [1].

Бул курстарды окутууда информатиканын жана компьютердин жаңы информациялык технологияларын окуп үйрөнүүнүн негизинде төмөндөгүдөй максаттарга жетишет:

- информатиканын базалык түшүнүктөрүнө ээ болууга;
- информациялуу коомдун шартында иштөөгө жана жашоодогу активдүүлүккө;
- бүгүнкү күндөгү информациялык технологиянын негизинде, информациялык маданияттуулукка;
- информатика предметин терең өздөштүрүү менен билимге жана билим берүүнүн өзгөчөлүктөрүнө карата информацияларды берүү, аларды алуу, сактоо жана колдонууга;
- информациялык процесстерди өздөштүрүү менен дүйнөлүк илимий ачылыштарды таануу, жаңы процесстерди билүү, бүгүнкү коомдогу жаңы информациялык технологиянын ролун жана өсүшүн таануу;
- техникалык, программалык каражаттардын ортосундагы технологиялары аркылуу эффективдүү иштерди жасоо, пайдаланууга (тексттик, графикалык редакторлор, сандардын, маалыматтар менен иштөөгө, Интернет жана компьютердик сеттерди пайдаланууга ж.б) үйрөнүү;
- компьютердик жана программалык каражаттардын келечектүүлүгүн таанып билүүгө;
- компьютерде иштеп көнүгүүдө, адистиктеги багытына жараша компьютердик технологияларды колдонууга;
- жаңы информациялык технологияны үйрөнүү менен окуучуларды, студенттерди окутууда, тарбиялык иштерге уюштурууга пайдалануу ж.б.;
- интернет каражатын пайдаланып дүйнөлүк информация менен тааныш болууга жана ал информацияларды пайдаланууга жетишет [2].

Информатика предметинин максаттарын өздөштүрүү менен төмөндөгүдөй маселелерди чечүүгө үйрөнөт:

- информатиканын теориялык негиздерин үйрөтөт;
- компьютердин функционалдык мүнкүнчүлүктөрүн үйрөтөт;
- компьютердик технологияны жана анын программалык каражаттарынын функционалдык мүнкүнчүлүктөрү менен иштөөгө, алардын ар кандай каражаттарын колдонууга;
- операциялык система менен иштөөдө практикалык калыптанууга;
- программалык каражаттар менен иштөөдө атайын, антивирустук программалары жана архивтештирүү программаларын өздөштүрүүгө;
- интернет, электрондук почталарды пайдаланып информацияларды издөө, керектүү маалыматтарды берүүгө, кабыл алууга;
- офистик программаларды колдонуп, турмуштук маселелерди чечүүгө, практикалык жактан калыптанууга;

-ошону менен бирге, коюлган маселелерди чечүү менен рефераттарды, өз алдынча иштерди, курстук иштерди жана дипломдук иштерди, илимий изилдөөлөрдү жүргүзө алат [3].

Жыйынтыктап айтканда билими, билгичтиги жогорулаган интеллектуалдуу билимге ээ болот.

Курсту окутуунун тематикалык негизги структурасын иштеп чыгууда: информатиканын теориялык негизги (лекция) түшүнүктөрүнөн, билимге, билгичтиктерге коюлуучу талаптардан, практикалык аткарылуучу иштер жана өз алдынча окуу, аткаруу иштери белгиленген.

Жалпы информатика курсу бардык адистерге бирдей жумушчу окуу программасында окутууларын айттык, анын негизги мазмунун төмөндөгү бөлүмдөрдөн көргөзөбүз:

1. Информатика илими, предмети, информация, информациялык технология;
2. Информатиканын теориялык түшүнүктөрү жана информациялаштыруунун каражаттары;
3. Компьютер – бул автоматтык түрдө информацияларды сактоо жана талдоо каражаты.

Тандалган информатика курсу Жалпы информатика курсунун уландысы катары окутулат. Курстун негизги максаты-мурунку Жалпы информатика курсундагы теориялык түшүнүктөрдү тереңдетип, компьютердин жаңы информациялык технологиясындагы Windowстун офистик программалары (пакеттери) менен иштөө, Интернет байланышын колдонуу жана ошону менен бирге компьютерди колдонуунун маданиятын жогорулатуу болуп эсептелет.

Тандалган курстун негизги бөлүмдөрү төмөндөгүдөй бөлүктөрдөн турат.

1. Информатика предмети педагогикалык адистиктерде.
2. Компьютердин жаңы информациялык технологиясын адистикте колдонуу.
3. Компьютердик технология бул-өндүрүш каражаты жана илимий изилдөөнүн инструменти.

Педагогикалык адистиктерине карата багытталган маселелерди, көнүгүүлөрдү аткаруу, практикалык иштерди иштөө, көндүмдүктөргө калыптандыруу негизги милдет болуп эсептелет. Ошону менен бирге компьютердин жаңы информациялык технологияларын колдонуп, педагогикалык адистиктер үчүн маселелерди чечүүгө пайдалана билүү, информатика предмети менен традициялуу (физика, химия, биология, филология, тарых, ж.б.) предметтер арасында тыгыз байланыш түзүү максатында окутулат.

Атайын адистиктерге багытталган даяр прикладдык программалардын пакеттери (ППП) менен таанышып иштеп, аларды пайдалануу менен адистиктерге карата предметтик аралык байланыштагы турмуштук маселелерди аткарууга үйрөнүшөт. Келечекте традициялуу педагогикалык адистерге предметтик сабактарды берип иштөөдө компьютердин жаңы информациялык технологияларынын жетишкендиктерин пайдаланып жогорку маданияттуулукка жетишишет.

Компьютердин жаңы информациялык технологиясынын компоненттерин (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint, Paint, Компьютердик жана Интернет тармактары ж.б.) традициялуу педагогикалык адистер үчүн илимий иштерди изилдөөдө инструмент катары пайдалануу. Билим берүү системасындагы мектептик жана ЖОЖдордогу окуу процессинде лекция

жана практикалык иштерди жүргүзүүдө, дидактикалык жактан татаал көрсөтмөлөрдү, материалдык жактан толук жетишпеген эксперименттик технологиялык процесстерди аткартууда алдын ала даярдалган прикладдык программалык пакеттерди (ППП) компьютердик жаңы информациялык технологиянын жардамы (ПППтер жана слайд-фильмдер) аркылуу көрсөтө алышат [4].

Ар кандай технологиялык эксперименттерди компьютерде аткартуу менен студенттер (окуучулар) өзүнүн жаңыча логикалык ой жүгүртүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болот, компьютердик технологияны колдонуудагы маданиятын жогорулатуу, көндүмдүктөргө калыптануу максаттары ишке ашат. Педагогикалык жогорку окуу жайларында информатика курстарын окутуунун жалпы структурасын 1-сүрөттө көрсөтөлү [5].

Биз төмөндөгү сүрөттө Жалпы жана Тандалган информатика курстарынын традициялуу педагогикалык адистер үчүн жазылган жумушчу окуу программасынын темаларынын мазмунундагы теориялык (лекция), практикалык жана өз алдынча окуу, аткаруу жумуштарынын пландарынын мазмундарын көрсөтөлү.

1-сүрөт. Педагогикалык жогорку окуу жайларында информатика курстарын окутуунун жалпы структурасы.

Колдонулган адабияттар:

1. Карагулов Д.К. Жогорку окуу жайларына информатиканы окутуунун методикасы, Бишкек 2007
  2. Карагулов Д.К., Бузурманкулова А.А., Мокешов Ж.К. «Методика преподавания информатики», Бишкек 2006
  3. Сейдалиев М.Д., Р.М.Абдуллаев. Информатика жана маалымат технологиялары БатМУ 2016-ж. Усулдук колдонмо
  4. Өмүралиев Р. Табышов Информатиканын негиздери, Бишкек 2002
  5. Орускулов Т.Р. Базалык курсту окутуунун методикасы 2003
- Касымова А.С. Проблема высшего образования в Кыргызской Республике. // Вестник МУК №1(42). 2021.